

# *Lezen maakt meedoen mogelijk*

## Scenario Huis van Heiloo

Een duurzaam toekomstscenario voor Bibliotheek Heiloo  
2016 – 2020



## Toekomstscenario voor BIBLIOTHEEK HEILOO

In 2016-2020 is Bibliotheek Heiloo een eigentijdse, levendige bibliotheek waar alle inwoners van Heiloo, jong én oud, vinden wat ze nodig hebben om actief deel te nemen aan de samenleving. Een bibliotheek die lezen, mediawijsheid en educatie bevordert.

We werken daarbij samen met lokale, regionale en landelijke organisaties. Bijvoorbeeld met organisaties rondom het kind of kwetsbare groepen. We ondersteunen het onderwijs in Heiloo en het Vluchtelingenwerk. We zoeken verdere samenwerking met lokale instellingen en brengen verschillende partijen bij elkaar onder één dak; het *HUIS VAN HEILOO*. Samen realiseren we meerwaarde door werkzaamheden te verbinden, elkaar te ondersteunen en te versterken.

Actief burgerschap; ook de inzet van vrijwilligers bevordert de sociale participatie van de inwoners. De Heiloër samenleving heeft hier in alle opzichten baat bij. Mensen die meedoen voelen zich gelukkiger en dat bevordert de sociale cohesie en de lokale identiteit.

Diensten en producten zijn maatwerk, afgestemd op de vraag van de inwoners, getoetst aan het gemeentelijk beleid en passend binnen het financiële kader. Tevens leveren ze een bijdrage aan de lokale economie doordat het voorzieningenniveau in stand wordt gehouden.

We bewegen mee met trends en ontwikkelingen. Zo krimpt de collectie (minder boeken en geen cd's) door de groei van de digitale bibliotheek en heeft de bibliotheek ca. een kwart minder m2 nodig.

Het aanbod *Leesbevordering kinderen en jongeren* van Bibliotheek Heiloo sluit aan bij de landelijke, doorgaande leeslijn Kunst van Lezen, zodat kinderen in een gestructureerde opzet vaardigheden op het gebied van taal, lezen en mediawijsheid aangeleerd krijgen en onderhouden en het leesplezier toeneemt. Deze programma's worden ondersteund door een *mediacoach* en *leesconsulent*.

Het aanbod *Anders lezen* staat dus voor leesbevorderingsactiviteiten voor alle inwoners van Heiloo, van alle leeftijden, die problemen met lezen hebben om welke reden ook. Dit kan slechtheid, laaggeletterdheid of bijvoorbeeld dyslexie zijn. Het Anders Lezen Punt in de bibliotheek is een plek waar iedereen met vragen terecht kan; zonder drempels, neutraal en met kennis van zaken. Ook zijn er extra voorzieningen en speciale collecties.

Bij het aanbod *Mediawijsheid en Informatie* gaat het om het zoeken, vinden en selecteren van online en offline informatie. Goede digitale basisvaardigheden zijn vandaag de dag een voorwaarde voor informatievaardigheid en van wezenlijk belang voor het vinden van de juiste informatie, het invullen van digitale formulieren en lezen van overheidsinformatie. Kortom: iedereen moet kunnen werken met computers en internet. Dat is belangrijk om mee te kunnen doen in de maatschappij. Zo kun je vanaf 2017 bijna uitsluitend digitaal communiceren met de overheid.

### *Stevige basis*

Met een ledenpercentage van 33 %, 100 % deelname van scholen en voorschoolse instellingen en een 100% certificering is Bibliotheek Heiloo een organisatie die aan alle voorwaarden voldoet. Deze resultaten behaalt bibliotheek Heiloo omdat ze een kleine organisatie is met korte lijnen en oog voor de vraag van de klant zowel individueel als groepsgewijs. Ook onze medewerkers zijn klaar voor de toekomst en bieden service, deskundige informatie en advies.

Deze kwaliteit van dienstverlening wil Bibliotheek Heiloo de komende jaren voortzetten om zoveel mogelijk *ledenbehoud* te realiseren. Hoewel geen doel op zichzelf is een groot bereik essentieel om de doelstelling van de bibliotheek optimaal te kunnen realiseren en zorgt behoud van inkomsten voor een stabiele financiële huishouding de komende jaren.

Bibliotheek Heiloo is onderdeel van het landelijk netwerk van Openbare Bibliotheken. Dit levert veel voordelen op voor de inwoners van Heiloo.

#### *Continuïteit waarborgen*

Samen met de gemeente formuleert de bibliotheek meerjarenafspraken, waarin de strategische beleidsdoelstellingen ten aanzien van inzet van de financiële middelen en het gebouw kunnen worden vastgelegd.

## Inleiding

Na de ingrijpende bezuinigingen van de afgelopen jaren willen we in dit beleidsplan het toekomstperspectief van Bibliotheek Heiloo voor de komende jaren beschrijven, waarbij het uitgangspunt is dat de huidige kwaliteit van dienstverlening zoveel mogelijk wordt voortgezet of verbeterd.

Een aantal zaken zal bekend voorkomen. Het scenario is namelijk geen volslagen nieuw beleid maar bouwt voort op het Beleidsplan 2013-2016 met dezelfde titel LEZEN MAAKT MEEDOEN MOGELIJK. Natuurlijk wel aangepast aan de huidige ontwikkelingen en inzichten.

Het is belangrijk om in tijd van minder middelen een betaalbare oplossing te vinden voor het spanningsveld wat ontstaat tussen ambitie en de financiële grenzen. Hiervoor onderzoekt Bibliotheek Heiloo de mogelijkheden op de terreinen van samenwerking, efficiency, huisvesting, de inzet van vrijwilligers, verminderen van kosten en het vergroten van de eigen inkomsten. Bibliotheek Heiloo heeft een aantal opties onder de loep genomen.

Uitgangspunt bij het opstellen van dit toekomstscenario is dat het aansluit bij het gemeentelijk beleid, de Wet Stelsel Openbare Bibliotheken (Wsob) en landelijke actieprogramma's zoals, Tel mee met Taal.

Zo is er extra aandacht voor jeugd en jongeren en hun ouders en opvoeders, zodat ze gezond en veilig opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen participeren in de samenleving. Daarom heeft de ondersteuning van het onderwijs een hoge prioriteit. Een belangrijke doelgroep zijn de ouderen. Bibliotheek Heiloo wil samen met vrijwilligers en andere organisaties een goede voorziening bieden om ouderen in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren.

### Leeswijzer

In het Scenario voor BIBLIOTHEEK HEILOO wordt de toekomstvisie van Bibliotheek Heiloo omschreven.

Na Missie en richting volgt een korte omschrijving van de organisatie, de resultaten die een goed basis vormen voor een toekomstscenario. Het aanbod van diensten is zo concreet mogelijk omschreven.

Het beschreven scenario is onderbouwd met een meerjarenbegroting. Omdat alleen een financieel meerjarenperspectief werkelijk inzicht geeft in toekomstbestendigheid van het dienstverleningspakket.

Een uitgebreid overzicht van alle diensten en producten is te vinden in de Productcatalogus.

## Missie en richting

Bibliotheek Heiloo is het lokale en digitale centrum van informatie, educatie en cultuur in Heiloo. De bibliotheek zorgt voor uitwisseling van kennis en informatie die nodig zijn om deel te nemen aan de veranderende samenleving, en die de persoonlijke ontwikkeling van alle inwoners van haar werkgebied ondersteunen.

Haar kerntaken zijn lezen, leren en informeren bevorderen en stimuleren. Ook is de bibliotheek een centrum waar mensen van alle leeftijden elkaar ontmoeten en biedt Bibliotheek Heiloo ontspanning.

De missie van de bibliotheek is niet gericht op alleen het uitlenen van boeken. Bibliotheken richten zich op de persoonlijke ontwikkeling van mensen en de verbetering van hun kansen in de maatschappij. De mediacollectie, lokaal en digitaal, vormt samen met de kennis van de medewerkers de basis voor het aanbod van producten en diensten.

Het beleid van Bibliotheek Heiloo is gericht op:

- Het bevorderen van lezen en taalvaardigheden
- De ondersteuning van onderwijs en educatie
- Stimulering van het gebruik van digitale media en digitale vaardigheden

Het doel van dit beleid is het stimuleren van zelfstandigheid en gelijkwaardigheid, zodat iedere inwoner van Heiloo actief aan de samenleving kan deelnemen.

Onze missie en visie willen we realiseren in een goede samenwerking met de gemeente Heiloo, onze samenwerkingspartners in Heiloo en Bibliotheek Langedijk, bibliotheken in de regio en het landelijk netwerk.

Kernwoorden hierbij zijn samenwerking zoeken, interactie, co-creatie en verbindend zijn. Met onze missie, visie en strategie sluiten wij vanzelfsprekend aan bij het gemeentelijk beleidskader, de Bibliotheekwet, de landelijke richtlijnen voor basisbibliotheken en de branchestrategie.

## Bibliotheek Heiloo

Bibliotheek Heiloo is een kleine organisatie, die het bibliotheekwerk in de gemeente verzorgt. De bibliotheek is een eigentijdse organisatie, die zich ontwikkeld heeft tot een organisatie met een kwalitatief goede dienstverlening en een enthousiast professioneel team. De bibliotheek sluit snel aan bij de ontwikkelingen in de maatschappij en is actief in allerlei samenwerkingsverbanden vooral binnen en buiten Heiloo.

De kracht van Bibliotheek Heiloo zit in de korte lijnen naar het publiek, de diverse doelgroepen en de samenwerkingspartners. Daarom kan er snel geschakeld worden en blijvend een dienstverlening op maat worden gerealiseerd.

Bibliotheek Heiloo kiest ervoor om de beschikbare financiële middelen zo veel mogelijk te stoppen in de inhoud van het bibliotheekwerk en de publieke dienstverlening en niet te investeren in dure overhead of backoffice zodat een goede basis van dienstverlening blijft bestaan voor minimaal gelijkblijvende inkomsten en behoud van leden.

Bibliotheek Heiloo is lid van de landelijke Vereniging van Openbare Bibliotheken, de provinciale bibliotheekorganisatie SOOB en participeert in het overleg van de regiobibliotheken. Gezamenlijk vormen de openbare bibliotheken van Nederland een netwerk met als doel elkaar en de eigen organisatie te versterken.

## Voordelen voor de inwoners van Heiloo

De Wet Stelsel van Openbare Bibliotheken (WSOB) zorgt voor een sterk netwerkwerk, waarin bibliotheken landelijk als geheel samenwerken. De focus ligt op innovatie, gezamenlijke ontwikkeling van nieuwe concepten, zoals Boekstart of de Nationale Bibliotheekpas. Gezamenlijk wordt deskundigheidsbevordering ontwikkelt. Bibliotheek Heiloo maakt keuzes uit dit aanbod die aansluiten bij het karakter en de omvang van het werkgebied en maakt gebruik van de (subsidie)regelingen die er zijn voor deze gezamenlijke projecten.

Het voordeel voor de inwoners en de gemeente van Heiloo is dat de dienstverlening van de bibliotheek up to date is. Maar het allerbelangrijkste is dat door de deelname aan het netwerk de inwoners toegang hebben, naast de eigen collectie, tot alle media en bibliotheken in Nederland en gebruik kunnen maken van de digitale bibliotheek.

## Stabiele basis

Bibliotheek Heiloo heeft een goede bedrijfsvoering en alle processen zijn op orde. In 2013 is de bibliotheek, als enige in Nederland, voor 100 % gecertificeerd. De accommodatie aan de Westeweg is in 2012 met het oog op de toekomst, het delen van de ruimte met andere instellingen, heringericht met behulp van giften en vrijwilligers.

In tegenstelling tot andere gemeenten blijft het ledenaantal stabiel en neemt het bezoekersaantal de laatste jaren zelfs toe. Een goede basis voor de komende jaren waarin de nieuwe landelijke infrastructuur; lokaal het gebouw met media en diensten en landelijk de digitale bibliotheek vorm moet krijgen.

In onderstaand hoofdstuk is het aanbod van activiteiten omschreven die de bibliotheek wil uitvoeren om haar wettelijke kerntaken, toegesneden op Heiloo waar te maken.

## Wat biedt de bibliotheek

Bibliotheek Heiloo biedt met haar dienstenpakket mogelijkheden voor de inwoners van Heiloo om maatschappelijk een actieve rol te kunnen en blijven spelen en / of een bijdrage te leveren door vrijwilligerswerk (participatie). De rol van de bibliotheek ligt vooral op het terrein van preventie (leesbevordering), bevorderen deelname (Tel mee met Taal) en bieden van informatie (zelfredzaamheid). Sociale cohesie en lokale identiteit.

Grofweg onderscheiden we twee vormen van dienstverlening:

- Publieke dienstverlening aan individuele bezoekers (alle inwoners van Heiloo)
- Groepsgerichte dienstverlening

### Publieke dienstverlening aan individuele bezoekers

Bezoekers gebruiken de bibliotheek om informatie te vinden en om materialen te lenen. Een deel van de gebruikers vindt doorgaans zelf zijn / haar weg en stelt vragen wanneer er problemen zijn of specifiek advies nodig is. Een ander deel m.n. jeugdigen, ouders / opvoeders en ouderen heeft vaker begeleiding en advies nodig bij het vinden van de benodigde materialen, informatie en het gebruik van apparatuur.

De herstructurering van personele inzet tijdens de openingsuren is goed verlopen. De openingsuren blijven onderverdeeld in uren met *zelfservice*, *alleen service*, *service met info* en *sprekuren* voor specifieke vragen of doelgroepen. In 2016 worden de openingsuren met *alleen service* en *zelfservice* uitgebreid op de woensdagochtend.

Tijdens de openingsuren zijn altijd medewerkers van de bibliotheek aanwezig. Toezicht voor een goed functioneren van de verschillende processen en begeleiding van de vrijwilligers is nodig. Toezicht tijdens alle openingsuren is ook erg belangrijk en noodzakelijk in verband met veiligheid door de aanwezigheid van de GGZ-instelling.

	10:00-12:30	12:30-14:00	14:00-17:30	17:30-18:30	18:30-20:00
di					
wo					18:00 gesloten
do					
vr					18:00 gesloten
za	10:00-10:30			14:00 gesloten	
	Service				
	Zelf service				
	Service en informatie				

Speciale spreekuren zijn er voor:

- Mediawijsheid
- Anders lezen
- Leesproblemen
- Rondleiding en uitleg catalogus

## Groepsgerichte dienstverlening

De bibliotheek heeft een scala van diensten en producten ontwikkeld voor het bevorderen van lezen en taalvaardigheden, de ondersteuning van onderwijs en educatie en de stimulering van het gebruik van digitale media en digitale vaardigheden en die aansluiten bij de uitgangspunten van de wet. Veel van de onderliggende concepten zijn landelijk ontwikkeld

*'Mee kunnen komen in en bij kunnen dragen aan de kenniseconomie begint bij geletterdheid in brede zin. Lezen is van groot belang bij het bijbrengen van goede geletterdheid op jonge leeftijd. Omdat lezen voor het plezier en geletterdheid elkaar over en weer versterken, is het van belang om kinderen al in hun vroege jeugd een positieve leeservaring mee te geven.'*

Uit: Lokaal bibliotheekwerk, een handreiking voor gemeenten; een uitgave van VNG en OCW

## Aanbod Leesbevordering Kinderen en Jongeren

Bibliotheek Heiloo biedt het VVE en onderwijs ondersteuning op het gebied van taal- en leesbevordering, mediawijsheid en bestrijding van laaggeletterdheid. Met een zorgvuldig samengesteld jaarlijks aanbod van activiteiten, programma's en deskundigheidsbevordering worden alle 10 basisscholen, 5 kinderdagverblijfsorganisaties en 1 school voor voortgezet onderwijs bereikt.

Het aanbod *Leesbevordering kinderen en jongeren* van Bibliotheek Heiloo sluit aan bij de landelijke, doorgaande leeslijn Kunst van Lezen, zodat kinderen in een gestructureerde opzet vaardigheden op het gebied van taal, lezen en mediawijsheid aangeleerd krijgen en onderhouden en het leesplezier toeneemt. Deze programma's worden ondersteund door een *mediacoach* en *leesconsulent*.

Vanwege het succes wordt Kunst van Lezen de komende drie jaar voortgezet en is onderdeel van het nieuwe actieplan *Tel mee met Taal* (samenwerking OCW, VWS en SZW). In alle programmalijnen speelt de bibliotheek, als laagdrempelige publieke voorziening en specialist in leesbevordering, een centrale rol.

De doorgaande leeslijn begint met *Boekstart voor baby's*, opgezet in samenwerking met de gemeente en het CJG. Sinds de start in 2011 heeft de gemeente 475 brieven gestuurd naar de ouders van pasgeborenen en 340 baby's zijn daarop ingeschreven als lid van de bibliotheek.

Via het programma *Boekstart in de kinderopvang* ondersteunt Bibliotheek Heiloo alle kinderopvanginstellingen om de leesomgeving en de expertise van pedagogische medewerkers te verbeteren. Vanaf 2015 is de Monitor Boekstart ingezet, ter evaluatie en ter verbetering van de leesplannen.

De landelijke ontwikkelingen rond de *Bibliotheek op School (dBOS)* volgen we op de voet. We nemen deze dure voorziening niet 1 op 1 over maar kiezen voor die elementen die daadwerkelijk iets toevoegen aan de ondersteuning van het onderwijs in Heiloo, zoals:



- De Monitor – tijdens het directeurenoverleg is besloten dat de bibliotheek dit instrument inzet om het leesplezier van leerlingen te meten en samen met de scholen een verbeterplan op te stellen.
- Leescoördinator - de bibliotheek verzorgt een opleiding tot leescoördinator voor leerkrachten.
- Leesconsulenten op de scholen – vanuit de bibliotheek komen medewerkers naar school om samen met de leescoördinatoren het leesplan op te stellen en uit te voeren.

Niet alle activiteiten vinden plaats op de scholen en instellingen maar juist ook in de bibliotheek om bij te dragen aan een positieve bibliotheekbeleving, ouderparticipatie, aan leesroutines en aan ontmoeting tussen generaties. Het uitgangspunt is dat zoveel mogelijk kinderen in Heiloo lid zijn. Dat is nu 70 %.

Het is belangrijk dat kinderen ook thuis zo vroeg mogelijk in aanraking komen met boeken, voorlezen en lezen. Vandaar dat we ook in de bibliotheek *leesbevorderende activiteiten* aanbieden, zoals peuterochtenden en voorleesfeestjes en sluiten we aan bij landelijke campagnes als de Nationale Voorleesdagen.

De bibliotheek maakt zich sterk voor de ontwikkeling van kinderen en heeft de *Speeltheek* opgenomen in de jeugdafdeling met daarbij speciale activiteiten en onder begeleiding van geschoolde vrijwilligers. De Speeltheek vormt een extra stimulans om de bibliotheek te bezoeken en lid te worden.

### Aanbod Leesbevordering Anders Lezen

In november 2014 is door Bibliotheek Heiloo het Bondgenootschap Geletterdheid ondertekend. Dit is een samenwerking met andere partners in de regio om geletterdheid van de inwoners te verbeteren. Daarnaast besteedt de overheid met het actieprogramma *Tel mee met Taal* extra aandacht aan mensen met een beperkte taalvaardigheid. Laaggeletterdheid is niet alleen een maatschappelijk maar ook een economisch probleem.

Het percentage laaggeletterdheid in Nederland bedraagt 11,9 %. In Heiloo 5,7 %. Dat is relatief laag. Maar een van de oorzaken van de toename van het aantal laaggeletterden is de vergrijzing; met het ouder worden neemt de taalvaardigheid af. Taalvaardigheid moet je onderhouden, 'use it or lose it'.

Anders Lezen staat dus voor leesbevorderingsactiviteiten voor alle inwoners van Heiloo, van alle leeftijden, die problemen met lezen hebben om welke reden ook. Dit kan slechthoortheid, laaggeletterdheid of bijvoorbeeld dyslexie zijn. Het Anders Lezen Punt in de bibliotheek is een plek waar iedereen met vragen terecht kan; zonder drempels, neutraal en met kennis van zaken.

Voor kinderen met dyslexie en andere leesproblemen is lezen niet minder belangrijk maar wel veel moeilijker om leeskilometers te maken. Bibliotheek Heiloo speelt hier op in met een *Makkelijk Lezen Plein*, een wekelijks spreekuur voor kinderen en ouders, bijeenkomsten voor Interne Begeleiders op de basisscholen en jaarlijkse informatiebijeenkomsten met professionals op het gebied van leesproblemen.

Voor kinderen met Nederlands als tweede taal is in 2015 een voorleesproject opgezet in samenwerking met Humanitas en stichting Vluchtelingenwerk, zijn taalcoaches van de *Taalmaatjes* actief en ondersteunen we een project Huiswerkbegeleiding voor deze doelgroep.

Ook voor volwassenen zijn er speciale activiteiten zoals Leesgroepen; volwassenen lezen samen een boek in eenvoudig Nederlands – een *Taalcafé*; praten over een thema of

taalspelletjes –een Leesgroep met dramaverwerking en bieden we een Open leerplek; een oefenruimte met digitale lesprogramma's.

Heiloo heeft een specifieke bevolkingsopbouw met meer ouderen dan in een doorsnee gemeente. Bibliotheek Heiloo biedt ook ondersteuning wanneer lezen fysiek moeilijker wordt. De laatste jaren merken we een toenemende vraag, door vergrijzing en ook doordat oudere inwoners langer thuis blijven wonen, naar informatie over leeshulpmiddelen. Wekelijks wordt een spreekuur over leeshulpmiddelen gehouden en regelmatig zijn er bijeenkomsten waar de hulpmiddelen kunnen worden uitgeprobeerd.

Vrijwilligers van Bibliotheek Heiloo bezorgen bibliotheekmaterialen aan huis bij inwoners, die niet of minder mobiel zijn en verzorgen Bibliotheekcafé's in de zorgcentra.

### Aanbod Mediawijsheid en Informatie

De bibliotheek speelt een belangrijke rol bij het bevorderen van informatie- en digitale vaardigheden van de inwoners van Heiloo. Dat is meer dan ooit nodig omdat de online informatiestroom steeds sneller toeneemt en de technologische ontwikkelingen steeds meer vragen van mensen.

Bij *Informatievaardigheden* gaat het om het zoeken, vinden en selecteren van online en offline informatie. Goede *Digitale basisvaardigheden* zijn vandaag de dag een voorwaarde voor informatievaardigheid en van wezenlijk belang voor het vinden van de juiste informatie, het invullen van digitale formulieren en lezen van overheidsinformatie. Kortom: iedereen moet kunnen werken met computers en internet.

Bibliotheek Heiloo biedt:

- Cursussen Klik & Tik (een laagdrempelig programma om te leren omgaan met de computer en te zoeken op internet) op 3 niveau's.
- Workshops om veilig om te gaan met internet.
- Ipad- of tabletcafé, waar mensen van elkaar kunnen leren door ervaringen uit te wisselen.
- Digisterker (2016) een programma dat mensen ondersteunt bij het omgaan met de digitale overheid.
- Inloopspreekuur

*Cultuureducatie* en *Ontmoeting* zijn onderdeel van bovenstaand aanbod. Cultuureducatie komt terug in de samenwerking met het onderwijs en andere partners.

Ontmoeting ontstaat door deelname aan de activiteiten van de bibliotheek. Bibliotheek Heiloo is een levendige, laagdrempelige voorziening waar inwoners van Heiloo terecht kunnen om te studeren, werken en de leestafel zorgt voor sociaal contact. Vooral voor ouderen. Daarnaast is de bibliotheek ook een podium voor kunstenaars of verenigingen en organisaties om zich te presenteren door middel van exposities, themabijeenkomsten en lezingen.

De basis voor bovenstaand aanbod van producten en diensten wordt gevormd door de collectie met de kennis van de medewerkers.

### Collectie

De Collectie van Bibliotheek Heiloo is afgestemd op de vraag en wordt continue aangepast aan de ontwikkelingen op dit gebied. Dit betekent dat wanneer door digitale ontwikkelingen het gebruik terugloopt de accenten worden verlegd of wordt gestopt met een onderdeel. Incidentele vragen worden dan vanuit het landelijk bibliotheeknetwerk gehonoreerd.

De papieren collectie wordt steeds kleiner; een evenwichtig proces in relatie tot de ontwikkeling en uitbreiding van de digitale bibliotheek en het digitale lezen. Ook hier geldt dat vragen naar titels die er niet meer zijn, opgelost worden vanuit het netwerk. Ter ondersteuning en stimulering van deze ontwikkeling krijgt het digitaal lezen extra aandacht via onze nieuwsbrief en speciale workshops.

De huidige collectie van ca. 40.000 banden krimpt de komende jaren naar ca. 30.000 banden en minder wanneer noodzakelijk.

Blijvende aandacht is er voor collecties voor bijzondere doelgroepen:

- De jeugdcollectie vanwege het vormend karakter. Bijzonder zijn de collecties Makkelijk Lezen en 4You! Bestemd voor kinderen met een leesachterstand en leesproblemen, zoals dyslexie.
- Volwassenen met een leesbeperking, laaggeletterden en inburgeraars
- Mensen met een leesbeperking of –handicap.

Speciale vermelding verdient de collectie van de Speeltheek. Deze collectie heeft Bibliotheek Heiloo gekocht voor 1 euro. Vrijwilligers onderhouden de collectie. Nieuwe items worden bekostigd uit leengeld en donaties van fondsen of Vrienden van Bibliotheek Heiloo.

### Medewerkers

Bibliotheek Heiloo is een professionele organisatie met betrokken, vakkundige en klantgerichte medewerkers en krijgt bij verschillende werkzaamheden ondersteuning van vrijwilligers, actieve burgers, die hun specifieke deskundigheid inzetten. De vrijwillige medewerkers zijn vooral werkzaam bij 50+ leest voor, gastvrouw / -heer bij activiteiten, herstelwerkzaamheden, Bibliotheek aan Huis. De inzet van vrijwilligers verhoogt het niveau van dienstverlening en zorgt voor extra verbinding met de gemeenschap.

## Samenwerken en Lokale verbondenheid

Een goed voorbeeld van samenwerking is de bibliotheekbranche, het netwerk van openbare bibliotheken. Gezamenlijk wordt op basis van maatschappelijke ontwikkelingen een strategie uitgezet en landelijk of provinciaal gezamenlijke projecten en activiteiten uitgevoerd. Als Bibliotheek Heiloo kijken we wat voor Heiloo van belang is en sluiten daarbij aan. Vaak is daar ook een projectsubsidie aan verbonden.

Minstens zo belangrijk naast landelijke en regionale samenwerking is samenwerking met lokale partners. Juist in een tijd waarin middelen schaarser worden is het van belang voor het niveau van dienstverlening in Heiloo en de lokale economie dat organisaties en instellingen elkaar versterken, activiteiten op elkaar afstemmen om zo het voorzieningenniveau in stand te houden.

### HUIS VAN HEILOO

Bibliotheek Heiloo is een aantrekkelijke samenwerkingspartner. De activiteiten van de bibliotheek zijn doelgroepgericht en bieden volop mogelijkheden voor samenwerking. Ons ideaal is het *Huis van Heiloo*. *Samenwerken onder één dak* met andere maatschappelijke organisaties op het gebied van opvoeding, welzijn en cultuur.

Bibliotheek Heiloo zoekt actief samenwerkingsverbanden en partnerschappen. Deze versterken ook het verdienvermogen van de bibliotheek door gezamenlijke financiering, vergoeding van kosten en het verkrijgen van innovatiegelden en zorgen voor kwaliteitsverbetering door het delen van kennis.

De bibliotheek kan veel betekenen als het gaat om voorlichting en activiteiten die zich richten op preventie, zelfredzaamheid en participatie. Aantrekkelijk vanwege haar neutraliteit en gebouw maar vooral vanwege haar bereik. Eén op de drie inwoners is lid en de helft van de gezinnen maakt gebruik.

Bibliotheek Heiloo is organisator van het jaarlijkse evenement Uit & Zo Heiloo en speelt een belangrijke rol bij de Kunstparade.

Lokale Samenwerkingspartners		
Onderwijs	Welzijn	Cultuur
<ul style="list-style-type: none"> <li>• VVE</li> <li>• Centrum voor Jeugd en Gezin</li> <li>• Kinderdagverblijven</li> <li>• Basisscholen</li> <li>• ABC werkgroep                             <ul style="list-style-type: none"> <li>• Buitenschoolse opvang</li> </ul> </li> <li>• Logopedie</li> <li>• Vijfhoek</li> <li>• PCC</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Humanitas</li> <li>• Stichting Welzijn Heiloo</li> <li>• VIP</li> <li>• Taalmaatjes</li> <li>• Viva Zorggroep</li> <li>• Zorgvilla Craenenbroeck</li> <li>• GGZ</li> <li>• De Zorgcirkel</li> <li>• Rechtswinkel</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vrienden van de Beun</li> <li>• Muziek en Dansschool</li> <li>• Oud Heiloo</li> <li>• Baduhenna</li> </ul>
Regionaal	Provinciaal	Landelijk
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bibliotheek Langedijk</li> <li>• Plein C</li> <li>• Bibliotheken in de regio</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Probiblio</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vereniging van Openbare Bibliotheken</li> <li>• Koninklijke Bibliotheek</li> <li>• Stichting Lezen en Schrijven</li> <li>• Steunpunt Taal en Rekenen</li> <li>• CPNB</li> </ul>

## Basis voor een duurzaam verdienmodel:

- Financiering van de publieke functie  
Verhouding kosten - subsidie - eigen inkomsten
- Financiering accommodatie
- Fondsen en donateurs

### Financiering van de publieke functie

De inkomsten, het huidige verdienmodel, van Bibliotheek Heiloo bestaan uit subsidies, bijdragen van leners en gebruikers (individuele bezoekers) en inkomsten uit groepsgerichte dienstverlening. In 2016 is dat een verhouding van 66,5 % *subsidie* en 33,5 % *eigen inkomsten*.

De afgelopen jaren heeft Bibliotheek Heiloo met succes jaarlijks haar inkomsten naast subsidies kunnen verhogen. Dit verdienmodel heeft waarschijnlijk haar langste tijd gehad door de ontwikkeling van het digitale lezen en invoering van de Nationale Bibliotheekkaart per 1 januari 2016. Dat betekent dat Bibliotheek Heiloo om het niveau te handhaven, haar inkomstenbronnen onder de loep neemt en daarnaast ook de kosten herschikt. Nu wordt bijvoorbeeld contributie gevraagd voor alleen het lenen van materialen, die je mee naar huis neemt, maar dat kan uitgebreid worden door een algemeen lidmaatschap in te stellen voor het gebruik maken van ook andere diensten. Andere bibliotheken experimenteren al met nieuwe vormen. In september wordt bijvoorbeeld gestart met een abonnement voor het alleen lezen van digitale boeken; Digital only.

Om zo weinig mogelijk leden (lees: inkomsten) te verliezen worden veranderingen geleidelijk doorgevoerd; herschikking is een afgewogen proces van anticiperen.

Abonnement		Wat kost het?	Per maand
Jeugdabonnement	Tot 18 jaar	gratis	gratis
Jong volwassen	18 – 21 jaar	18,50	1,55
Klein	21 jaar en ouder	36,50	3,05
Standaard	21 jaar en ouder	49,50	4,15
All in	21 jaar en ouder	89,50	7,45
Only digital	18 jaar en ouder	20,00	1,70
Instellingen		59,50	5,00

Huidige jaarabonnementen prijspeil 2015

De lasten bestaan uit personeelskosten, collectie, kosten administratieve ondersteuning en accommodatiekosten. Door keuzes te maken die niet direct de dienstverlening aantasten zijn de kosten de afgelopen jaren aanzienlijk verminderd.

Voor een toekomstbestendige financiering is het noodzakelijk de komende jaren de kosten nog verder terug te dringen. Het verkleinen van de collectie en het goedkoper maken van de administratieve ondersteuning is dit jaar in gang gezet en zal volgende jaren effect hebben.

Accommodatie is een apart verhaal. Bibliotheek Heiloo heeft teveel ruimte en zoekt in overleg met de gemeente een partner(s) om de ruimte te delen zodat ook de kosten kunnen worden gedeeld. De afgelopen maanden zijn diverse gesprekken gevoerd. Deze zijn positief verlopen maar niet voortgezet in afwachting van de uitkomsten van het gemeentelijk accommodatiebeleid.

Er is nu ca. 350 m2 NVO ter beschikking; zowel publieksruimte als administratieruimte. Onze voorkeur gaat uit naar voordeeldealers om de herinrichtingskosten zo laag mogelijk te houden en te profiteren van elkaars publieksstromen.

### Fondsen en donateurs

Bibliotheek Heiloo heeft de afgelopen jaren een beroep gedaan op diverse fondsen voor een financiële ondersteuning. De ervaring leert dat voor eenmalige, speciale activiteiten het makkelijker is giften te krijgen dan voor structurele. Zo is de herinrichting in 2012 grotendeels bekostigd uit donaties en met behulp van vrijwilligers uitgevoerd. Een deel van de fondsenwerving is overgenomen door de Stichting Vrienden van Bibliotheek Heiloo.

### Meerjarenraming

	2016	2017	2018	2019
Exploitatie	673.000	677.000	680.000	680.000
Inkomsten	227.000	227.000	227.000	227.000
Subsidie	451.400	451.400	451.400	451.400
Resultaat	5.400	1.400	- 1.600	- 1.600
Cumulatief	5.400	6.800	5.200	3.600

In bovenstaand overzicht is rekening gehouden met:

- Stijging salarislasten conform cao, jaarlijks 1,75 %
- Jaarlijkse verbetering van kosten op de algemene lasten
- Minder NVO voor de bibliotheek in 2016
- Een huurverhoging vanaf 2016

### Draagvlak voor een meerjarenafpraak

Samen met de gemeente formuleert de bibliotheek meerjarenafspraken, waarin de strategische beleidsdoelstellingen ten aanzien van inzet van de financiële middelen en het gebouw kunnen worden vastgelegd. Dit stelt ons in staat om beter op veranderingen te kunnen anticiperen en de risico's over meerdere jaren te spreiden.

## Bijlage: Scenario's

Voor een toekomstbestendige financiering zijn een aantal scenario's en diverse mogelijkheden onderzocht:

- Basisbibliotheek:
  - Langedijk
  - Kennemerwaard
- Lokale samenwerking:
  - Samen onder 1 dak
  - Bibliotheek op school
- Accommodatie:
  - 300 m2 minder
  - Ruimte delen
  - Zakelijk erfpacht + beheersstichting

### Basisbibliotheek

Bibliotheek Heiloo vormt samen met Bibliotheek Langedijk een federatief samenwerkingsverband: de Stichting Samenwerkende Bibliotheken Heiloo Langedijk. De stichting beheert het werkgeverschap. Er is samenwerking op een aantal onderdelen en een taakverdeling in een aantal werkzaamheden. Het grote voordeel van dit samenwerkingsverband is dat werkzaamheden afgestemd zijn op het eigen werkgebied.

Een van de voorwaarden voor de subsidieverlening 2015 is dat Bibliotheek Heiloo onderzoek verricht naar verdergaande samenwerkingsmogelijkheden met Bibliotheek Kennemerwaard. In februari is er een gesprek geweest tussen de directeur van Bibliotheek Kennemerwaard, mevrouw Erna Winters en mevrouw Jeanette Braam, directeur van Bibliotheek Heiloo. De conclusie van dit overleg was dat samenwerking hooguit een aantal kleine voordelen kan opleveren. De meeste bibliotheekzaken en –diensten worden namelijk landelijk en provinciaal aangeboden en meestal op basis van het inwonertal verrekend. Op verzoek van de gemeente heeft Bibliotheek Kennemerwaard vervolgens een voorstel uitgewerkt voor overname van het bibliotheekwerk in Heiloo.

### Lokale samenwerking

Samenwerken onder 1 dak biedt veel voordelen: Organisaties kunnen elkaar versterken, de lokale identiteit blijft zichtbaar, de activiteiten zijn toegesneden op lokaal beleid en de lokale doelstelling en kunnen gezamenlijk ontplooid worden. Meer activiteiten in 1 gebouw kunnen meer inkomsten opleveren en zijn verbindend voor alle inwoners van Heiloo. Verschillende vormen van beheer zijn mogelijk. Organisaties die aansluiten bij de doelstelling van Bibliotheek Heiloo zijn het CJG, de Stichting Welzijn, Oud Heiloo en Baduhenna en de Muziek en Dansschool.

De bibliotheek op school is een concept wat veel voorkomt op het platteland en in wijken van grote steden. Nadelen zijn dat collecties vaak te beperkt zijn, er geen doorgaande leeslijn is na de basisschool, ouders hebben geen zicht op wat kinderen lenen, brengt hoge kosten met zich mee en betekent een grote terugloop van het aantal betalende volwassen leden. Een aantal jaren geleden is gekozen voor 1 goede collectie, ook voor kinderen met leesproblemen. In Heiloo is alles binnen 10 minuten bereikbaar en wordt er veel klassikaal in de bibliotheek geleend.

